

Naše veselje

Priloga „Slov. gospodarja“ za deco.

Štev. 6.

26. VI. 35.

Letnik II.

Ljubi dom.

Miha in Tine sta bila sinova revnih kmečkih staršev. Kakor hitro sta mogla kaj delati, sta morala pomagati staršem pri vsakdanjem kmečkem delu. To sta pa tudi rada storila, ker sta ljubila svoje starše in ker sta zgodaj prišla do spoznanja, da »brez dela ni jela«.

Kmetija pa je bila le majhna. Za silo se je dalo živeti, če je bila količkaj dobra letina, drugače pa je tesna predla

Povedali so jima tudi, kakšno je mestno življenje, polno veselja in zabave. Na to zadnje fanta nista mislila, ampak zaslužek ju je mikal.

Torej sta sklenila iti v mesto v tovarno. Prijatelj jima je preskrbel službo pri strojih, katero sta lahko opravljala tudi brez posebnega znanja. Tako ju torej vidimo, da stojita lepega jutra pred tovarno, v kateri sta hotela delati,

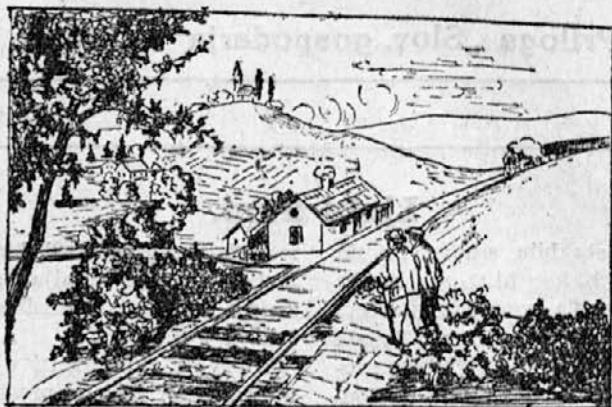
in v takih slabih letih sta oče in mati s strahom premišljevala, kako bo mogoče vsem vkup prebiti hudo zimo ter plačati vse to, kar je bilo potrebno tudi v kmečki hiši, čeprav so zahteve majhne.

Ko sta Miha in Tine dorastla in ko sta postala krepka in postavna mladeniča, za njiju kmalu doma ni bilo dovolj dela. Tisto delo bi bila lahko opravila oče in mati kar sama. Fanta sta hodila čisto kam drugam na delo, ali zaslužek je bil le majhen. Dostikrat sta premišljevala, kaj bi ukrenila, da bi na eni strani staršem pomagala, da bi pa tudi pri kmetiji kaj popravila in razširila. Vse premalo in pretesno se jima je zdelo v domači hiši. Tovariši so jima večkrat pravili, kako dobro se zasluži v mestu v tovarni, da si je tam mogoče kaj prihraniti.

Delo se je začelo, ali to delo jima ni nič kaj ugajalo. Biti ves dan priklenjen na svoje mesto v zaduhli dvorani, polni ropota in šuma, to je bilo za naša dva fanta strašno hudo. Bila sta navajena dela na prostem, v svežem zraku. Tudi druge prilike jima niso ugajale. Zaslužek je še bil, res, ali izdatki za hrano, stanovanje in druge potrebščine pa tudi niso bili majhni. Glodala sta na vsak dinar in sta varčevala na vse mogoče načine, pa prihranki so rastle prav počasi. Fanta sta postala čisto malodušna. Ob nedeljah popoldne sta rada sedela zunaj mesta ob železniških tračnicah, pa sta si mislila, kako lepo bi bilo, če bi mogla po njih proti domu. Hrepenenje po domu jima je rastle v srcih, mestni čar jima tega hrepenenja ni mogel zatreti.

Vedno težje se jima je dozdevalo delo v prašni tovarni in kaj je bil konec?

in preprosti. Tudi oče in mati sta bila zadovoljna, da sta imela oba sina zopet

Lepega dne sta stala na mestnem kolodvoru in sta se popeljala baš po tistih tračnicah, katere sta si tolikokrat ogledovala, proti dragemu domu. Kako lep se jima je zdel dom, čeprav je bil reven

doma. Nikoli več se jima ni zahotelo po delu v mestu. Če jima je kdo o tem govoril, sta se molče pogledala, kakor da bi hotela reči:

»Midva že veva, kako je.«

Kako se obvarujemo strele.

Z vročimi poletnimi dnevi začenja tudi doba neviht. Gotovo bomo kmalu čitali po časnikih, kako je tu ali tam strela udarila v hišo, v gospodarsko poslopje itd., da, vsako leto niti ne manjka vesti, da je strela ubila kakega človeka.

Kako zavarujemo proti strelji poslopja, to vemo, saj vidimo skoro na vsaki količkaj višji stavbi enega ali več strelovodov. Če so torej strelovodi pravilno nameščeni, če so z zemljo dobro zvezani, tedaj je dotično poslopje varno. Kako pa je s človekom? On ne more nositi strelovoda s seboj. Kaj pa naj ukrene?

Da se more človek zavarovati proti neizgodi, ki ga lahko doleti radi strele, je nastalo tekom časa več pravil. Poglejmo si jih, da jih boste mogli izkoristiti!

Staro strelovarovalno pravilo pravi:

Pred hrasti beži,
pod bukev lezi!

Dejstvo je, da udari strela rajši v hraste kakor v bukke. Zato pa ne postavite se pri nevihti pod hrast. Če se že mora-

mo postaviti pod kako drevo, potem ne smemo stati tik ob deblu, ampak pod vnanjimi vejami, ker zdrkne strela ob deblu v zemljo. Ne hodi pa pod drevesa, ki stoje osamljena na kaki ravnini. Tudi ni dobro postajati v bližini visokih poslopij.

Voda in kovina privlačujeta streljo. Zato se ne smemo postaviti ob strešni žleb, po katerem odteka deževnica. Izogibajmo se tudi brzozavnih drogov in železniških tračnic!

V hiši ne hodimo blizu radio-aparatur, telefonov in vodovodnih cevi. Niti pri peči ni varno mesto, ker lahko najde strela svojo pot skozi dimnik. Najvarnejše mesto je sredi sobe, pri čemer mora biti v sobi vsaj eno okno odprto, da lahko odhajajo plini, če bi že strela udarila v hišo in sobo, ker se drugače ljudje lahko zadušijo.

Pri ravnanju po teh pravilih pa ne smemo biti prebojazljivi in ne premalenkostni. Pogum spada med najboljša obvarovalna sredstva.

Zanimive stvari.

1.

Neki učeni mož na Dunaju je izračunal človeško življenjsko udejstvovanje

in je prišel do tehle podatkov: Mož, star 72 let, je od tega časa prespal 23 let in 4 mesece. Delal je 10 let 8 mesecev, jedel

pa 6 let 2 meseca. 6 let je potoval po svetu, 4 leta je bil bolan, z oblačenjem, kopanjem, umivanjem in drugim je prebil 2 leti. Seveda vse to ni mišljeno skupno tako, da bi bil n. pr. spal 23 let 4 mesece zaporedoma, ampak učenjak je seštel dolgost poedinih noči, katere je dotičnik tekom svojega življenja prespal. Za ostale podatke je delal slično. Zanimiv je račun pa le, ker vidimo, koliko časa odvzamejo človeku razna opravila.

2.

Pred kakimi 200 leti so imeli še jako čudne ure. Neki plemenitaš je imel n. pr. veliko uro na okrogli mizi. V sredini sta bila pritrjena oba kazalca, namesto številčk pa so bile v mizi vdolbine, v katerih so se nahajale razne dišave. Če je hotel posestnik te ure ponoči vedeti, ko-

liko je ura, je počkal v temi z roko kazalca in najbližjo vdolbino. Iz nje je vzel dišavo, jo je nesel v usta in je z jezikom določil, da je bila ura n. pr. 10 minut za cimetom, ali 5 minut pred poprom. Ker je vedel, namesto katere številke je bil v vdolbini cimet, poper itd., je lahko določil čas. Precej zamudno iskanje, kaj ne?

3.

Valoni, ki prebivajo v Srednji Angliji, imajo svoj lastni jezik, pa tudi zanimiv način štetja. Do 10 štejejo kakor mi, za 11 pravijo Valoni ena-in-deset, za 12 pa dve-in-deset, od 13 do 15 štejejo kakor mi, dalje pa ena-in-petnajst, dve-in-petnajst, in tako do 20. Za 40 pravijo »dva-dvajset« in štejejo potem: ena-dva-dvajset, dve-dva-dajset itd. Čudno, ne?

*

Kres.

1.

Visok smo zakurili kres,
najvišji v našem je kraji;
kdor hoče, pa skače naj črez,
sede mi gledamo ga raji.

2.

Oj, kresna noč, prijazna noč,
najlepša ti si v dolgem leti,
na jasnem nebu zvezd tisoč
prijazno tih zemlji sveti.

3.

Čuj, božji volec se glasi,
kresnica sveti v rosní travi;
prijetno tudi zadoni
tu večkrat žabji zbor v daljavi.

4.

Uživajmo lepi, srečni čas,
mladost slovo bo skoro vzela;
oh, skoro pride zimski mraz,
in starost pride nevesela.

J. Stritar.

Za smeh.

1. »Kaj pa ti tu delajo?«

»Tečejo za tekmo.«

»Čemu?«

»Kdor pride prvi, dobi nagrado.«

»Čemu pa tečejo potem oni drugi za njim?«

»?«

2. Mati odpotuje za par dni. Svojim črem otrokom da med drugimi še ta-le navodila:

»Anica, ti boš dala vsako jutro kanarčku hrane. Ti, Tončka, jo boš na to spomnila, in ti, Ivo, boš pogledal, če je piček res dobil jesti.«

3. Dva ribiča sta sedela v čolnu in sta zaspala. Pri tem je zgubil eden izmed njiju enakovesje in je padel v vodo. Potopil se je do dna in ko je zopet prispel

na površino, se je zbudil njegov tovariš in je osuplo gledal okoli sebe.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal. »Naenkrat te nisem več videl v čolnu. Kje si pa bil?«

»Doli sem bil in sem pogledal, ali so črvički še na naših trnkih«, je odgovoril drugi čisto mirno in se je spet skobacal v čoln.

4. »Pojdi ven, Kosi!« je zaklical gospod učitelj. »Zgodovinske številke si si napisal na nohte.«

»Saj ste nam rekli, gospod učitelj, da moramo znati zgodovinske številke naštetih na prstih.«

5. Oče: »To je pa res lepo. Gospod učitelj mi je rekel, da si ti najbolj len med vsemi 50 učenci in torej zadnji med njimi. Ali mi obljubiš, da se boš poboljšal?«

Sinček: »Da, oče, že jutri bom 49-ti, ker izstopi eden součencev.«

★

Odgovori na dopise.

C. M., P. Joj, kako smo hitro užaljeni! V tistem odgovoru vendar ni bilo nič takega; saj ni nikogar, ki bi vselej vse prav naredil. Rešitve so v redu. Šesta točka je tudi tako dobra. Pa še drugič kaj!

Turkuš Stanko, Ptuj. Rešitev je pravilna. Četrty odgovor se lahko glasi tudi tako,

★

Rešitev ugank v 5. številki.

1. Zima,
2. Led.
3. Jajce.
4. Sneg.
5. Gospodar,
6. Pismo.

★

Uganke.

1. Vrtnarski pomočnik naj bi izkopal jamo, ki bi bila 1.20 m globoka, 2 m dolga in 1 m široka. Koliko zemlje je v jami?

2. Katera žival žre najmanj?

3. Katere besede s petimi črkami ne moremo nikoli pravilno glaskovati?

4. Male ribice, pečene v maslu, spredaj in zadaj zakrivljene; kako se piše to z dvema črkama?

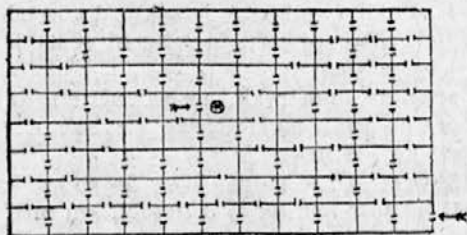
5. Kaka razlika je med tistim, ki šipe snaži, in med šipo samo?

6. Kdo zna vse jezike?

7. V zemljo gleda, v nebo vpije, krščen je, pa nima duše.

★

Labirint.

Tu imate zopet labirint. Nekoliko majhen je, pač kliše ni dovolj zrastlel. Upam

pa, da boste tudi na tem majhnem labirintu našli najkrajšo pot do cilja, torej do tja, kjer je narisana zvezda. Pri sestavi takih labirintov se moram vedno truditi sam, ali ni nikogar med vami, ki bi mi katerega sestavil ali vsaj kje prerisal? Če bo kaj vreden, bi ga dali natisniti, da ga vidijo vsi. Torej, dajte!

★

Skrivalnica.

Kje je lisica?

★

Prevarana lisica.

Lisica: »Dve pečenki! Najprej petelinala!«

Petelin: »Hop! Goskica, beži v vodo!«

Lisica: »Samo pero? Slaba pečenka?«